

TEMA BROJA: PRIMENA ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA

PRINCIPI I STANDARDI ZA ZAKONSKO UREĐENJE ZAŠTITE PODATAKA O LIČNOSTI

I Opšta konstatacija

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti iz 1998. godine predstavlja beživotni pravni tekst. U periodu od osam godina nakon usvajanja, nije registrovan nijedan slučaj njegove primene. U poređenju sa najvišim evropskim standardima u ovoj oblasti, kao i modernim rešenjima nacionalnih zakonodavstava, pokazuje se da je Zakon manjkav, odnosno pun propusta i netačnosti, kao i da je neefikasan u zaštiti ličnih podataka. Stoga je potrebno doneti novi opšti zakon o zaštiti podataka o ličnosti, oslanjajući se pri tom na pravne standarde koji su sadržani u Konvenciji Saveta Evrope o zaštiti pojedinaca u vezi sa automatskom obradom podataka o ličnosti iz 1981., kao i u Direktivi EU 46/95.

Ali i više od toga, potrebno je učiniti i napor ka formulisanju posebnih pravnih pravila o zaštiti podataka o ličnosti u pojedinim pravnim oblastima, kao što je oblast bezbednosnih službi, telekomunikacija, zdravstvenih usluga, radnih odnosa i sl. U nekima od ovih oblasti zakonska regulativa koja se odnosi na zaštitu podataka o ličnosti postoji, ali nije u skladu sa savremenim opštim pravnim pravilima. U drugim oblastima zakonska regulativa je nepotpuna ili je uopšte nema. Razumevanje ove činjenice otvara zakonodavcu prostor za dugotrajanu i sveobuhvatnu aktivnost na uređivanju oblasti zaštite podataka o ličnosti.

II Potreba usklađivanja sa evropskim standardima

Potreba usklađivanja sa standardima SE

Prema pravilima ustavnog karaktera, ratifikovani međunarodni pravni dokumenti, kao i praksa primene ovih dokumenata u oblasti ljudskih prava, sadrže odredbe koje su neposredno primenjive u unutrašnjem pravnom poretku. Međunarodni izvori prava takođe imaju i veću pravnu snagu od domaćih pravnih propisa, što znači da domaća pravila o zaštiti podataka o ličnosti moraju biti u skladu sa dve grupe pravila nastalih u okviru Saveta Evrope:

Prva grupa pravila definisana je tekstom Konvencije Saveta Evrope o zaštiti pojedinaca u vezi sa automatskom obradom podataka o ličnosti iz 1981. godine. Konvencija propisuje opšti pravni režim zaštite podataka o ličnosti koji je u znatnoj meri uticao na pravce daljeg regulisanja ove oblasti u okviru prava Evropske Unije. Naša zemlja je potpisala i ratifikovala Konvenciju, te zbog toga ima obavezu usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnim pravilima sadržanim u ovom dokumentu.

Druga grupa pravila odnosi se na posebne slučajeve zaštite podataka o ličnosti i to prevashodno u vezi sa zaštitom pojedinca prilikom tajnog prisluškivanja, odnosno presretanja komunikacije, a prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, kao i u vezi sa prikupljanjem i drugim radnjama obrade medicinskih podataka o ličnosti, a prema Direktivi Komiteta ministara SE R(97)5 u vezi sa zaštitom medicinskih podataka. Pošto su naši domaći pravni propisi u ove dve oblasti daleko ispod evropskih standarda, potrebno je izvršiti njihovo usklađivanje sa standardima SE.

Potreba usklađivanja sa standardima EU

Dva su osnovna razloga zbog kojih je potrebno izvršiti usklađivanje domaćeg prava sa standardima zaštite podataka o ličnosti Evropske unije:

Prema Rezoluciji o pridruživanju Evropskoj Uniji koju je 14. oktobra 2004. godine usvojila Narodna skupština Republike Srbije, rad na usklađivanju domaćeg prava sa pravom EU predstavlja prioritetan zadatok Skupštine. Prema Akcionom planu Vlade Republike Srbije za usklađivanje zakona Republike Srbije sa propisima EU i Planom Vlade Republike Srbije za sprovođenje prioriteta iz Evropskog partnerstva, usvajanje novog zakonodavstva u oblasti zaštite podataka o ličnosti moglo bi se očekivati u trećem i četvrtom kvartalu 2006. godine. Ako se ova samopreuzeta obaveza najviših organa vlasti bliže analizira, proizlazi da je Srbija dužna svoje nacionalno zakonodavstvo da uskladi sa čitavim nizom propisa EU, a posebno sa pravilima sadržanim u sledećim dokumentima:

EU Direktive 95/46/EC, propis o zaštiti pojedinca u vezi sa obradom podataka o ličnosti i slobodnim protokom tih podataka koji predstavlja temeljni dokument prava o zaštiti ličnih podataka u pravnom sistemu Evropske unije;

EU Direktive 2002/58/EC, propis o obradi podataka o ličnosti i zaštiti privatnosti u sektor elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama);

Regulation (EC) No 45/2001, propis o zaštiti pojedinca u vezi sa obradom podataka o ličnosti od strane organa EU i slobodnim protokom tih podataka;

EU Direktive 97/66/EC, propis o zaštiti pojedinaca u vezi sa obradom podataka o ličnosti i zaštitom privatnosti u oblasti telekomunikacija;

Europol Konvencijom iz 1995. godine, propis koji se delom odnosi na pravila o upotrebi podataka o ličnosti u sektor policije;

Prema pravilima EU Direktive 95/46/EC, države članice ovlašćene su da vrše prenos podataka o ličnosti u zemlju koja nije članica EU samo ako je ta zemlja osigurala adekvatan nivo zaštite podataka o ličnosti, meren prema standardima EU. Ako ovaj uslov nije ispunjen u nacionalnom zakonodavstvu treće zemlje, država članica je ovlašćena da izvrši prenos podataka u tu zemlju ako postoje garancije druge vrste u vezi sa zaštitom podataka o ličnosti. Tipična dodatna garancija ove vrste jesu ugovorne klauzule u ugovoru koji se u celini ili delom odnosi na prenos podataka o ličnosti.

U pravu EU već su donete odluke koje se odnose na definisanje ugovornih klauzula kojima se na direktn način garantuje adekvatna zaštita podataka o ličnosti prilikom njihovog prenosa iz zemlje članice EU u treće zemlje. U tom smislu, Evropska Komisija upućuje strane ugovornice na tipične aspekte zaštite podataka o ličnosti, kao što su ograničenja koja se vezuju za svrhu obrade i upotrebe podataka, kvalitet podataka i zahtev za proporcionalnošću, transparentnost, sigurnost i poverljivost obrade, prava lica na koje se odnosi podatak i sl. U saglasnosti sa navedenim pravilima, naša zemlja je u odnosu na transfer podataka o ličnosti dužna da poštuje kriterijum adekvatnosti, ili da uzme u obzir sledeća dokumenta EU:

2002/16/EC: Commission Decision of 27 December 2001, Odluka Evropske komisije o standardnim ugovornim klauzulama u vezi sa transferom podataka o ličnosti obrađivaču u treće zemlje;

2001/497/EC: Commission Decision of 15 June 2001, Odluka Evropske komisije o standardnim ugovornim klauzulama u vezi sa transferom podataka o ličnosti u treće zemlje;

III Obavezni standardi budućeg pravnog režima zaštite podataka o ličnosti

Ustavnopravni standardi

Pravo na zaštitu podataka o ličnosti ima karakter ustavom zajamčenog prava o kome govore član 24. stav 4. Povelje o ljudskim i manjinskim pravima, kao i član 20. Ustava Republike Srbije. Ova ustavna garancija ne bi smela da bude dovedena u pitanje, jer se radi o pravu pojedinca koje je u čitavom nizu međunarodnih i nacionalnih ustavnih dokumenata prepoznato kao fundamentalno ljudsko pravo.

Međutim, u kontekstu najave donošenja novog ustavnog teksta Republike Srbije, nužno je ustavnu garanciju iz člana 20. sadašnjeg Ustava Srbije drugačije pravno formulisati. Naime, odredba člana 20. govori o tome da se jemči »zaštita tajnosti podataka o ličnosti«, i time reflektuje već prevaziđen koncept zaštite podataka o ličnosti kao derivativa prava na privatnost. Već odavno u savremenom pravu, zaštita podataka o ličnosti ima autonomni karakter i ne svodi se na emanaciju privatnosti, odnosno na zaštitu tajnosti informacija o jednom licu. Kod zaštite podataka o ličnosti modernom zakonodavcu je stalo da zaštiti pravo pojedinca da samostalno odlučuje o obradi svih informacija o njemu, bez obzira da li one predstavljaju tajnu, zatim da odredi uslove pod kojima se lični podaci o pojedincu mogu obrađivati i bez njegove/njene saglasnosti, kao i da pojedincu obezbedi efikasnu pravnu zaštitu u slučaju povrede prava. Dakle, postojeće ustavnopravno upućivanje na dalje mere zakonske zaštite ličnih podataka (uporedi čl. 24, st. 4. Male povelje i čl. 20, st. 2. Ustava RS) i dalje će se smatrati kao nužno, samo će uz to biti potrebitno izmeniti opštu ustavnu formulaciju u prilog definisanja prava na zaštitu podataka o ličnosti kao samosvojnog prava.

Opšti zakonski pravni standardi

Novi zakonski tekst u oblasti zaštite podataka o ličnosti morao bi imati znatno složeniju strukturu od postojećeg Zakona. Nužni su sledeći sadržinski elementi:

- osnovne odredbe (koje bi u sebi sadržale i određenja osnovnih zakonskih pojmoveva),
- odredbe o prikupljanju podataka i kvalitetu podataka,

- odredbe o obradi podataka, uključujući i odredbe o obradi posebnih kategorija podataka,
 - odredbe o korišćenju podataka i pravila o obavezama rukovaoca zbirki podataka o ličnosti, zajedno sa odredbama o obavezi vođenja evidencije o zbirkama, njihovom dostavljanju Povereniku i registru zbirki,
 - možda najvažnije odredbe koje se odnose na prava lica čiji se podaci o ličnosti obrađuju,
 - odredbe koje ustanovljavaju nadležnost Poverenika kao nezavisnog tela koje bi se staralo o sprovodenju zakona i zaštiti prava lica, i najzad,
 - odredbe koje se odnose na iznošenje podataka o ličnosti iz Srbije, odnosno odredbe o tzv. prekograničnom prometu podataka o ličnosti,
- odeljak sa prelaznim i završnim odredbama.

U daljem tekstu biće reči samo o najsloženijim i najvažnijim elementima novog pravnog režima zaštite podataka o ličnosti, i to pre svega onima koji se odnose na određivanje osnovnih zakonskih pojmova, na pravila o dopuštenosti obrade podataka o ličnosti, kao i na definisanje prava lica na koje se odnose podaci. Posmatrano iz perspektive direktiva EU, to su oni elementi koji odlučujuće utiču na ocenu o adekvatnosti pravnog režima zaštite podataka o ličnosti.

Određivanje osnovnih pojmova

Zakonski tekst bi morao da sadrži definicije sledećih pravnih pojmova: lice, podatak, obrada, zbirka, rukovalac i korisnik.

Pojam «lica» obuhvata ne samo građane, odnosno državljane Srbije, već i sva druga lica koja se nalaze pod jurisdikcijom države. Ovaj pojam se odnosi isključivo na fizičko lice i to ono čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi.

«Podatak o ličnosti» je svaka informacija koja se odnosi na lice bez obzira na svojstva te informacije, odnosno bez obzira na to da li je izvor informacije organ javne vlasti ili koje drugo lice, na nosač informacije (papir, traka, film, elektronski medij i slično), na mesto pohranjivanja informacije, na to po čijem nalogu, u čije ime, odnosno za čiji račun je informacija pohranjena, na datum nastanka informacije, na način saznavanja informacije (neposredno, putem slušanja, gledanja i slično, odnosno posredno, putem uvida u dokument u kojem je informacija sadržana i slično).

“Obrada podataka o ličnosti” odnosi se na svaku radnju koja je preduzeta u odnosu na podatke i to bez obzira da li se vrši upotrebotom informacione tehnologije, ručno ili kombinacijom ova dva osnovna načina obrade. Spisak radnji obrade u uporednom pravu se navodi exempli causa, i obuhvata do tridesetak radnji, među kojima su i one klasične, kao što su: prikupljanje, umnožavanje, prenošenje, pretraživanje, razvrstavanje, stavljanje na uvid, objavljanje, brisanje, uništavanje i sl.

“Zbirka podataka o ličnosti” sadrži podatke o ličnosti koji su organizovani i koji se mogu pretraživati po ličnom ili predmetnom osnovu, bez obzira na to da li se podaci čuvaju na jednom ili više mesta.

“Rukovalac zbirke podataka o ličnosti” podrazumeva bilo fizičko bilo pravno lice koje je ovlašćeno da obrađuje podatke o ličnosti, dok je “korisnik” fizičko ili pravno lice koje je ovlašćeno da koristi podatke o ličnosti.

Pravila o dopuštenosti obrade podataka o ličnosti

Pravni režim kojim se ustanovljavaju pravila o dopuštenosti obrade podataka o ličnosti u sebi sadrži sledeće aspekte. Pre svega, neophodno je formulisati opšta pravila o tome kada je obrada podataka dopuštena, odnosno pravila o cilju obrade podataka, o standardu savesne i poštene obrade, o dopuštenosti načina obrade, o srazmernosti između radnje obrade i cilja koji se želi postići, o istinitosti, potpunosti i ažurnosti podataka i o pravnom osnovu za dopuštenost obrade.

Posebno pravilo odnosilo bi se na donošenje odluke kojom se proizvode određene pravne posledice po lice, a koja odluka se donosi na osnovu obrađivanih podataka koji služe oceni nekog svojstva ovog lica (napr. radne sposobnosti, kreditne sposobnosti i sl.).

Dalje, potrebno je definisati pravila na osnovu kojih je moguće razlikovati slučaj obrade podataka na osnovu pristanka lica na koje se podaci odnose, od slučajeva kada je dozvoljeno obrađivati podatke i bez njegovog pristanka, i kada je potrebno taksativno navesti koji bi to konkretno slučajevi bili, odnosno odgovoriti na pitanje radi zaštite kojih interesa je moguće obrađivati podatke o ličnosti i bez pristanka lica na koje se odnose.

Uporedo sa tim, trebalo bi odrediti slučajevе u kojima je državnom organu, odnosno organu vlasti dopušteno da obrađuje podatke o ličnosti, posebno s obzirom na krug legitimnih interesa koji se obradom podataka ostvaruju ili štite.

Sledeća grupa pravila odnosi se na prikupljanje podataka o ličnosti. Dakle, potrebno je utvrditi osnovno

pravilo o prikupljanju podataka od samog lica na koje se oni odnose, uz istovremeno navođenje slučajeva kada je moguće prikupiti podatke o ličnosti i od nekog drugog lica.

Pravila o obaveštavanju lica da će se započeti sa obradom podataka koji se odnose na njega, takođe predstavlja sastavni deo pravnog režima dopuštene obrade podataka. Naravno, i u ovom slučaju valja odrediti izuzetke, odnosno kada će se smatrati da prethodno obaveštavanje nije potrebno.

Najzad, u ovaj pravni režim svakako spadaju i pravila o dopuštenosti obrade naročito osjetljivih podataka o ličnosti. Uobičajeno se smatra da se radi o sledećim podacima: nacionalna pripadnost, rasno poreklo, religijsko uverenje, pripadnost sindikatu, političko mišljenje, ideološko ili drugo uverenje, zdravlje, seksualni život i seksualna orientacija i sl. U tom smislu, neophodno je precizirati pravilo koje bi navelo posebne, restriktivnije uslove za obradu ovih podataka. Posebno je potrebno precizirati pravila o pristanku na obradu ovih podataka, tj. o formi pristanka, sadržini pristanka, opozivu pristanka, kao i o ograničenju prava, odnosno o slučajevima kada je moguće pristupiti obradi naročito osjetljivih podataka o ličnosti bez pristanka lica na koje se odnose.

Kao sastavni deo opšteg pravnog režima o dopuštenosti obrade ličnih podataka poželjno je uključiti i odredbe koje se odnose na posebne slučajeve obrade, kao što je obrada podataka o kažnjavanju lica, obrada podataka za statističke i naučne svrhe, obrada adresa stanovanja, obrada podataka o ličnosti za novinarske i druge publicističke svrhe, kao i on-line, tj. internet obrada podataka o ličnosti.

Prava lica na koje se odnose podaci

Deo zakonskog teksta koji reguliše prava lica na koje se odnose podaci o ličnosti je verovatno najsloženiji njegov deo, posebno s obzirom na to da od uspešno definisanih odredbi o pravima lica zavisi i efikasna zaštita ovih lica. U tom smislu, novi zakon bi trebalo da sadrži pravila o tri posebna prava:

- pravu na obaveštenje o obradi podataka,
- pravu na uvid u dokument koji sadrži podatke o ličnosti,
- kao i pravu na kopiju tog dokumenta.

S druge strane, i nakon definisanja ova tri posebna prava, trebalo bi precizirati posebnu grupu prava koja se odnose na prava lica povodom izvršenog uvida u dokument koji sadrži podatke o ličnosti.

Dakle, prvo pravo lica sastojalo bi se u njegovom zahtevu koji bi bio upućen rukovaocu zbirke, da mu pruži informacije koje su vezane za obradu podataka koji se odnose na njega. Uporednopravno posmatrano, u okviru ovog prava na obaveštenje mogli bi se izdvojiti čak četrnaest zahteva lica, kao što je zahtev da zna da li rukovalac obrađuje podatke o njemu i na koji način to čini, koje podatke o njemu obrađuje, u koje svrhe, gde se nalaze podaci, ko koristi podatke i u koje svrhe i sl.

Drugo, lice ima pravo da od rukovaoca zahteva da mu stavi na uvid dokument koji sadrži podatke koji se na njega odnose. Ovo pravo bi trebalo da obuhvati ovlašćenja lica da može da razgleda dokument, tj. da ga pročita, odnosno pravo da sluša i gleda audio ili video kasetu i sl., kao i njegovo pravo da čini rukopisne beleške o onome što razgleda.

Garancije prava na uvid morale bi da budu dopunjene posebnom grupom pravila koja se odnose na način ostvarivanja prava na uvid, odnosno na rešavanje pitanja o obliku u kome se nalaze podaci i njihovoj razumljivosti, o pravu na izbor oblika u kojima se podaci nalaze, o upotrebi sopstvene ili opreme rukovaoca prilikom ostvarivanja prava, o vremenu i mestu vršenja prava na uvid, o naknadi za uvid, o stručnoj pomoći rukovaoca prilikom vršenja uvida, o jeziku na kojem je dokument sačinjen i sl.

Treće, lice ima pravo da od rukovaoca zahteva da mu izradi kopiju dokumenta koji sadrži podatke koji se odnose na njega. Ovo jednostavno pravilo, zahteva dalje posebna pravila o određivanju iznosa naknade za izradu kopije, kao i obliku u kome se kopija izdaje.

Međutim, tu se posao zakonodavca u vezi sa tri navedena posebna prava ne završava. Ono što je neophodno dalje učiniti jeste formulisanje dve grupe pravnih pravila. Jedna grupa bi se odnosila na pravila o ograničenjima prava, odnosno odgovorila bi na pitanje u kojim slučajevima lice nema pravo na obaveštenje, na uvid ili na kopiju.

Druga grupa pravila odnosila bi se na postupak za ostvarivanje navedenih posebnih prava. Tu bi, pre svega, bilo reči o formi zahteva i obrascu zahteva, a zatim i o sadržini zahteva, odnosno elementima koji moraju da prate zahtev, kao što su podaci o identitetu podnosioca i njegova adresa prebivališta ili boravišta. Zatim, trebalo bi formulisati pravila o podnošenju zahteva od strane zakonskog naslednika umrlog ili nestalog lica i pravila o podnošenju zahteva od strane lica koje zbog fizičkih ili drugih nedostataka ne može samo da ga podnese. Najzad, trebalo bi odrediti pravila o postupanju rukovaoca po zahtevu, odnosno o tome pod kojim uslovima rukovalac može da odbaci podnet zahtev, kao i o tome kako postupa rukovalac kada usvoji zahtev, a kako kada odbije da udovolji zahtevu.

Posebna grupa pravila odnosila bi se na ustanovljenje novog nezavisnog nadzornog organa- Poverenika. Prema standardima Direktive EU 95/46/, staranje o primeni zakona i posebno o zaštiti garantovanih prava moralo bi da bude prepušteno posebnom nezavisnom telu, zaštitniku ili povereniku. Ovo telo ne bi smelo da bude deo izvršne grane vlasti, već bi njegov položaj morao da bude ustrojen slično statusu pripadnika sudske vlasti. U zakonu o zaštiti podataka o ličnosti morale bi da budu sadržane odredbe kojima se garantuje ovakav njegov položaj.

Sa druge strane, zakon bi morao da sadrži i odredbe o postupanju poverenika, i to pre svega kao drugostepenog organa koji će odlučivati po žalbi u postupku zaštite garantovanih prava.

Prava lica povodom izvršenog uvida činila bi sadržinu poslednje grupe pravila. Naime, licu nije dovoljno samo da zna da li rukovalac obrađuje podatke o njemu ili da zna neku drugu činjenicu relevantnu za radnje obrade, kao što mu nije dovoljno samo da stekne uvid i kopiju dokumenta koji sadrži podatak o njemu. Njemu će veoma često biti potrebna i druga ovlašćenja na osnovu kojih će moći neposrednije da se umeša u radnje obrade podataka. U tom kontekstu, moguće je formulisati niz posebnih prava koje stoje na raspolaganju licu i bez kojih bi zaštita podataka o ličnosti bila svakako nepotpuna i neefikasna. Ova prava bi se odnosila na sledeće situacije.

Ako nađe da su podaci koji se o njemu obrađuju netačni, lice bi moralno da dobije pravo da zahteva od rukovaoca ispravku tih podataka. Slično tome, ako se uvidom u dokument pokaze da podatak o njemu nije potpun, ili da je zastareo, tj. da nije ažuran, u smislu da je bio tačan u prošlosti, ali to nije i sada, licu bi se moralno priznati pravo da traži dopunu podatka, odnosno njegovo ažuriranje.

Dalje, u određenim slučajevima lice može da zahteva od rukovaoca brisanje podatka. To bi bili oni najdrastičniji slučajevi kada se pokaze da je obrada podataka nedopuštena, odnosno da nisu ispunjeni zakonski uslovi koji se odnose na svrhu obrade, na pristanak za obradu i na tačnost podatka.

Na kraju, ako lice ospori tačnost, potpunost i ažurnost podataka koji se o njemu obrađuju, ono ima pravo da zahteva preduzimanje određenih privremenih mera do trenutka kada se okonča proces utvrđivanja njihove tačnosti, potpunosti, odnosno ažurnosti. U ove mere spadaju zahtev za privremenu obustavu obrade osporenih podataka, tj. zahtev koji se u uporednom pravu imenuju kao zahtev za blokiranje obrade, a sa druge strane, zahtev za označavanje podataka kao osporenih.

Posebni pravni standardi

Nakon usvajanja opštег zakonskog teksta, potrebno je, na prvom mestu, proveriti da li su ostali zakoni koji se odnose na zaštitu ličnih podataka u saglasnosti sa opštim pravilima i ako nisu, potrebno je usaglasiti dve grupe pravila. Sa druge strane, u oblastima u kojima ne postoje posebna pravila o zaštiti podataka o ličnosti, a smatra se da je njihovo usvajanje neophodno, potrebno je pristupiti definisanju ovih pravila u skladu sa savremenim uporednopravnim rešenjima i opštim pravilima zaštite podataka o ličnosti.

Najviši pravni standardi zaštite podataka o ličnosti trebalo bi da budu sadržani u sledećim pravnim oblastima:

Sloboda pristupa javnim informacijama - Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (Sl.gI.RS 120/04), sadrži pravila o zaštiti podataka o ličnosti (up. članove 9. i 14. Zakona);

Medicinski podaci o ličnosti - Zakon o evidencijama u oblasti zdravstva (Sl.list SRJ, 12/98, 37/02), ne sadrži posebna pravila o zaštiti medicinskih podataka o ličnosti, već se isključivo oslanja na opšti pravni režim zaštite ličnih podataka. Zakonodavac bi prilikom donošenja novih propisa u ovoj oblasti trebalo da ima na umu potrebu usklađivanja sa rešenjima iz Preporuke Komiteta ministara Saveta Evrope No.R(97)5 o zaštiti medicinskih podataka;

Bankarski sektor - novi Zakon o bankama (Sl.gI.RS 107/05), koji će stupiti na snagu u celini 1. oktobra 2006., sadrži odredbe o zaštiti podataka o klijentima banke, ali bi te odredbe (up. članove 46-49 Zakona), posebno u pogledu preciznosti zakonskih formulacija i daljeg transfera prikupljenih podataka, trebalo uskladiti sa opštim pravilima;

Arhivska građa - arhiviranje podataka o ličnosti trebalo bi da bude uređeno posebnim zakonskim tekstrom. Nažalost, Zakon o arhivskoj građi SRJ (Sl.list SRJ, 12/98, 13/98), ne sadrži odredbe koje eksplicitno govore o podacima o ličnosti. Nasuprot tome, postoje posebni propisi koji sadrže pravila arhiviranja ličnih podataka i koje bi trebalo uskladiti sa opštim pravnim pravilima (uporedi čl.81 Zakona o policiji, Sl.gI.RS 101/05);

Sektor bezbednosti - prema Zakonu o policiji (Sl.gI.RS 101/05), policija je ovlašćena da prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti pre svega u cilju sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela. Pravni režim zaštite

ličnih podataka u ovoj oblasti jeste propisan Zakonom (up. članove 75-79), ali nije usklađen sa opštim pravilima. Sa druge strane, u pogledu zakonskog ovlašćenja za prisuškivanje i drugo presretanje komunikacije, primećuje se velika razlika između Zakona o policiji i Zakona o bezbednosno-informativnoj agenciji (Sl.gi.RS 42/02). Dok prvi zakonski tekst značajno sužava polje primene ovlašćenja policije (up. čl. 83.), dotle drugi tekst omogućava BIA da proizvoljno zahteva presretanje komunikacije ako je »to potrebno iz razloga bezbednosti Republike Srbije« (up. čl.13.). Najzad, oba zakonska teksta propuštaju da u svoja pravila inkorporišu najviše standarde Evropskog suda za ljudska prava u oblasti presretanja komunikacije;

Sektor telekomunikacija - nasuprot savremenim uporednopravnim trendovima i najvišim evropskim standardima, Zakon o telekomunikacijama (Sl.gi.RS 44/03), uopšte ne sadrži odredbe o zaštiti podataka o ličnosti u sferi telekomunikacija. Ova pravna praznina morala bi što pre da bude popunjena usvajanjem rešenja sadržanih u dokumentima EU;

Reklamiranje direktnim obraćanjem - Zakon o oglašavanju (Sl.gi.RS 79/05) sadrži odredbe o pravu lica da se usprotivi direktnom i individualiziranom upućivanju oglasnih poruka (up. čl. 9.);

Radni odnosi - Pravila o zaštiti podataka o ličnosti u vezi sa radnim odnosima sadržana su, pre svega, u Zakonu o radu (Sl.gi.RS 24/05 i 61/05), a zatim i u posebnim zakonima kojima se uređuju radni odnosi u državnoj upravi (Zakon o državnim službenicima, Sl.gi.RS 79/05), odnosno policiji (Zakon o policiji, Sl.gi.RS 101/05). Sadržaj ovih pravila u sva tri zakonska teksta nedvosmisleno upućuje na potrebu njihovog usklađivanja sa opštim pravnim režimom zaštite podataka o ličnosti.